

**“पाणी वापर संस्थांना देण्यात येणाऱ्या देखभाल
दुरुस्तीचे अनुदानाबाबत”**

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्र. पावासं १००७/(३२३/२००७)/सिं.व्य. (धो.)

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : २२ जून, २००७

पहा : पाटबंधारे विभागाचा शा.नि. क्र. पावासं-१००१/(४४२/२००१)/सिं.व्य.(धो), दि. २३.७.२००१

प्रस्तावना :

पाटबंधारे प्रकल्पांवर शेतकऱ्यांच्या पाणी वापर संस्था स्थापन करून सिंचन व्यवस्थापनासाठी सिंचनक्षेत्र सहकारी पाणी वापर संस्थांकडे हस्तांतरित करण्याबाबतचा शासनाने दि. ५/७/२००१ रोजी निर्णय घेतला होता. या निर्णयास अनुलक्षून दि.२३/७/२००१ च्या शासन निर्णयानुसार सिंचन व्यवस्थापनात लाभधारकांचा सहभाग अनिवार्य करण्यात आला होता. तसेच राज्याने “महाराष्ट्र सिंचन पद्धतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम २००५” नुसार सिंचन व्यवस्थापनाचे काम पाणी वापर संस्थेकडे सोपविण्याचे निश्चित केले आहे. दि. २३.७.२००१ च्या शासन निर्णयानुसार व्यवस्थापकीय व परीक्षण दुरुस्तीकरिता द्यावयाच्या अनुदानाऐवजी पाणी वापर संस्थेकडून मिळणारे पाणीपट्टी रकमेतील काही हिस्सा दरवर्षी पाणी वापर संस्थेला परिरक्षण व दुरुस्तीसाठी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. दि. २३.७.२००१ चा शासन निर्णय अधिक्रमित करून शासनाने आता खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :

दि. २३.७.२००१ च्या शासन निर्णयातील अ.क्र. १ व २ अनुसार सिंचन प्रणाली तयार असलेल्या वितरिकांवर वैयक्तिक बागायतदारास पाणी पुरवठा न करता, फक्त पाणी वापर संस्थेमार्फतच पाणी पुरवठा करण्याचे निर्देश आहेत आणि याची अंमलबजावणी ३ वर्षांत पूर्ण करणे अभिप्रेत होते. आता या शासन निर्णयाद्वारे सदर अंमलबजावणीची मुदत दिनांक ३१.१२.२००९ पर्यंत वाढविण्यात येत आहे.

२. दिनांक २३/७/२००१ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद ५ अन्वये राज्यातील पाटबंधारे प्रकल्पांवरील पाणी वापर संस्थांना **व्यवस्थापकीय** अनुदानाची तरतूद आहे. आता या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून व्यवस्थापकीय अनुदान देणे बंद करण्यात येत आहे. पाणी वापर संस्था व कार्यकारी अभियंता यांचे संयुक्त खाते बंद करून संयुक्त खात्यात जमा असणारी व्यवस्थापकीय अनुदानाची रक्कम पाणी वापर संस्थेच्या खात्यात जमा करावी.

३. दि. २३.७.२००१ च्या शासन निर्णयानुसार पाणी वापर संस्थेच्या क्षेत्रातील उप वितरिकांच्या देखभाल दुरुस्तीची जबाबदारी पाणी वापर संस्थेकडून पार पाडली जाण्यासाठी पाणी वापर संस्थेला देण्यात येणारे अनुदान या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून बंद करण्यात येत आहे.

४. पाणी वापर संस्थाना द्यावयाचे अनुदान

संस्थेच्या कार्यक्षेत्रातील पाणीपट्टी (उपकरासह) वसूल करून शासनाकडे जमा करण्याची जबाबदारीही पाणी वापर संस्थेची आहे. तसेच कालवे, वितरिका, लघुवितरिका इ. वितरण प्रणालीही वेगवेगळ्या स्तरावरील पाणी वापर संस्थेकडे, देखभाल, दुरुस्ती व परिचालनाची जबाबदारी सुद्धा संस्थेची आहे.

यासाठी संस्थेने वसूल करून शासनाकडे जमा केलेल्या पाणीपट्टीच्या रकमेच्या उपकराची रक्कम वगळून खालील तक्त्यात नमूद केलेल्या टक्केवारीइतकी रक्कम, त्या त्या पाणी वापर संस्थेला अनुदान म्हणून देण्यात येईल.

प्रकल्प	पाणी वापर संस्थेचा वाटा				
	मूलभूत संस्था	उच्चस्तरीय संस्था			
	लघु वितरिकास्तरीय पा.वा.संस्था	वितरिकास्तरीय पा.वा.संस्था	कालवास्तरीय पा.वा.संस्था	प्रकल्पस्तरीय पा.वा.संस्था	एकूण
लघु प्रकल्प	७५%	निरंक	निरंक	निरंक	@७५%
मध्यम प्रकल्प	५०%	१५%	१०%	* ३%	७८%
मोठे प्रकल्प	५०%	२०%	२०%	* ३%	९३%

वर नमूद केलेले अनुदानाची रक्कम हे त्या त्या संस्थांनी पाणीपट्टीची रक्कम शासनाकडे जमा केल्यानंतर देय होईल.

* मोठ्या व मध्यम प्रकल्पावरील प्रकल्पस्तरावरील पाणी वापर संस्थांचे कार्य पाहून त्यांना देय असलेले अनुदान शासनाच्या पूर्व परवानगीने ५ टक्क्यांपर्यंत वाढविण्यात येईल.

@ लघु प्रकल्पावरील कालवास्तरीय / वितरीकास्तरीय संस्था कार्यरत असल्यास लघु वितरीका संस्थांना ५० टक्के व उच्च स्तरीय संस्थांना २५ टक्के अनुदान देण्यात येईल.

अ) “महाराष्ट्र सिंचन पद्धतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम २००५” मधील कलम ५२ नुसार पाणी वितरणाचे व सदस्यांना पाणीपट्टी आकारण्याचे व त्यांचेकडून पाणीपट्टी वसुलीचे अधिकार पाणी वापर संस्थांना देण्यात आलेले आहेत. तसेच त्या त्या पाणी वापर संस्थेच्या क्षेत्रातील वितरणव्यवस्थेच्या देखभाल दुरुस्तीचे कामही सोपविण्यात आलेले आहे. यासाठी उपरोक्त वर्गवारीनुसार देय होणारे अनुदान दोन टप्प्यात देण्यात यावे. देय अनुदानाच्या ५०% रक्कम त्वरित देण्यात यावी व उर्वरित रक्कम संबंधित कार्यकारी अभियंतानी वितरण व्यवस्था सुस्थितीत असल्याचे प्रमाणित केल्यानंतर त्या त्या पाणी वापर संस्थेला देण्यात यावी.

- (ब) पाणीपट्टीवरील वसूल करण्यात आलेला स्थानिक उपकर शासनामार्फत स्थानिक स्वराज्य संस्थेला देण्यात येत असल्याने संबंधित पाणी वापर संस्थेने संबंधित कालवा अधिकाऱ्याकडे जमा करावा.
- (क) उच्चस्तरीय पाणी वापर संस्था स्थापन झालेली नसल्यास त्या क्षेत्रातील वितरणव्यवस्थेची दुरुस्ती शासनास करावी लागणार असल्याने उच्चस्तरीय पाणी वापर संस्थांचा अनुज्ञेय रकमेचा हिस्सा शासनाकडे राहील.
- (ड) वर नमूद केलेल्या ४ (अ) नुसार द्यावयाचे अनुदान खालील नमूद केलेल्या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध अनुदानातून द्यावे.
- मोठ्या प्रकल्पासाठी प्रकल्पनिहाय अनुदान :- २७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे (८०)(८००)(०९) मोठ्या प्रकल्पांतर्गत पाणी वापर संस्थांना देखभाल व दुरुस्ती अनुदान
 - मध्यम प्रकल्पासाठी नियंत्रक अधिकारी निहाय अनुदान :- २७०१. मोठे व मध्यम पाटबंधारे (८०)(८००)(१०) मध्यम प्रकल्पांतर्गत पाणी वापर संस्थांना देखभाल व दुरुस्तीसाठी अनुदान.
 - लघु प्रकल्पासाठी नियंत्रण अधिकारी निहाय अनुदान :- २७०२, लघु प्रकल्पांतर्गत पाणी वापर संस्थांना देखभाल व दुरुस्तीसाठीचे अनुदान.

यासाठी नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी नियमित अथवा पुरवणी मागणीद्वारे अनुदान अर्थसंकल्पित करून घ्यावे.

५. हा शासन निर्णय वितरण प्रणाली असलेल्या प्रकल्पावर सहकार कायद्यान्वये स्थापन करण्यात आलेल्या सहकारी पाणी वापर संस्थांना सुद्धा लागू राहील.

हा शासन निर्णय अनुक्रमे नियोजन विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. ६२६/१४६१, दि. २२.८.०६ व वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५८३/०६/व्यय १२, दि. ३०.९.२००६ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या WWW.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात येत असून त्याचा सांकेतांक २००७०६२२१७२००१००१ हा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(दि.मा.सोनवलकर)
शासनाचे उप सचिव

प्रत -

- मा. राज्यपाल यांचे सचिव
- मा. अध्यक्ष/ सभापती, विधानसभा/विधान परिषद
- सभापती, विधानमंडळ सचिवालय यांचे सचिव
- मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव
- मा. उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव

सर्व मंत्रालयीन विभाग

विरोधी पक्षनेते, विधानसभा यांचे खाजगी सचिव

विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव

विधानमंडळ ग्रंथालय, मुंबई (२ प्रती)

महासंचालक, माहिती व प्रसिध्दी संचालनालय, मुंबई (२ प्रती)

सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, अंधेरी, मुंबई

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य १, मुंबई

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य २, नागपूर

महालेखापाल (लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र राज्य १, मुंबई

विभागीय आयुक्त, मुंबई /नाशिक/पुणे/औरंगाबाद/नागपूर व अमरावती

सर्व कार्यकारी संचालक, पाटबंधारे विकास महामंडळे

सर्व मुख्य अभियंते, जलसंपदा विभाग/पाटबंधारे विकास महामंडळे

सर्व जिल्हाधिकारी/कृषि संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी

सर्व अधीक्षक अभियंते, जलसंपदा विभाग

सर्व अधीक्षक अभियंते व प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, जलसंपदा विभाग

सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग

व्यय-१२ कार्यासन, वित्त विभाग/कार्यासन १६६१, नियोजन विभाग

सर्व तांत्रिक अधिकारी/तांत्रिक कार्यासने, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय

संगणक कक्ष, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना शासन निर्णय वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यासाठी.

सिं.व्य.(धो.) संग्रहार्थ.